illud tpus quia ſi tūc totū raderet᷑ non ꝓpterea incurreret quis excōicacōꝫ. ſm Rich. ¶ Si quis falſificat lrās aut ſigilla prelatoꝝ aut ciuitatis vł dñorum: vltra mōrle tenet᷑ ad ſatiſfactōnez oīm damnorum inde ſecutoꝝ. Jdē de falſificāte quecūqꝫ librum vł ſcripturā in damnū alioꝝ. ¶ Si q̄s fecit alchamiam. aut falſificauit monetā: quia vltra mortale tenetur ad reſtitucōnez. Jdē ſi falſ̄ ſcienter vtitur. ꝛ ſi in hoc deceptus fuit. ¶ Si q̄s falſificauit menſuras vel pondera ciuitatis. vel ſcienter illis falſis vtitur: vltra mortale tenetur ad ſatiſfactōnem damnorū inde ſequentium.

¶ De. 8. precepto. ſ. Non loquaris cōtra ꝓximum tuum falſum teſtimonium. Et primo de mendacio pernicioſo. .20.

SI dixit mendaciū perniciosū. id eſt quod eſt contra honorem dei. ut in hijs que ſūt fidei. vel in damnum notabile proximi ſpūale vel temporale: quia mortale eſt verbi grā Si dixit fornicacōnem non eſſe peccatū. ꝛ vſuram aut hmōi: vel. Si negat ſe vel alium eſſe debitorem proximi. cum tamen nouit ſe eſſe debitorem aut alium. et hmōi. ¶ Si dixit mendacium in iudicio interrogatus a iudice: quia mortale eſt. ¶ Si dixit mendacium in confeſſione de neceſſario confitendis. quia mortale eſt. ¶ Si dixit mendacium in p̄dicacōne ſtudioſe: qꝛ mōrle eſt

niſi ex ſurrepcõne ſubitanee locucõis imp̄medi
tatus. ¶ Si mẽdacium dixit ad laudãdũ aliquẽ
vel adulandum alicui: ¶ De mendacõ iocoſo
¶ J dixit mẽdacium iocoſũ. causa ſolacij vł
ad vtilitatem aliquã inde cõſequendã ſpũalem
vel tpalem ſine nocumento alterius: qđ eſt ve
niale. ¶ De mendacõ officioſo. ¶ Si perſona
q̃ dicit mendatium etiam officioſũ eſt pſona au
ctoritatis vel magne reputationis ſeu pfectionis
poſſet p accñs tale mendacium eſſe mo̅rle. ſi viʒ
ɔſequantur inde magnum ſcandalũ in mentibꝰ
hoim̄. ¶ Si dixit falſum teſtimoniũ cõn aliquem
iniudicio. vel accuſauit iniuſte. vltra mortale pec
catũ tenet de oĩ damno leſo tenet etiã ad rẽſtitu
cõnem fame. ſ. ut dicat ſe falſũ dixiſſe poſtq̃ꝫ vero
ille eſt punitꝰ: nõ tenet. ꝓpter piculum quod ei
immineret. ¶ De detracõne. ¶ E detractione p
quam aufert fama alteriꝰ multipliciter eſt inter
rogandũ ẽ. viʒ. Si quis imponat altei aliquod
falſum qđ ſit pccm̄ mo̅rle: quia peccat mo̅rliter ⁊
tenetur ad reſtitucõnem faciendã. niſi ex hoc im
mineret ei magnum piculum. ¶ Si ad pccm̄ alte
rius qđ narrat addit aliqđ notabile vltra pec
catum: tũc tenetur ad reſtitucõem ſi illud impor
tat infamiam. ¶ Si pccm̄ alterius mo̅rle cũ eſſet
occultum. manifeſtauit alijs ad infamandũ: pec
cauit mo̅rliter. et tenet ad reſtitucõnem. inquĩtũ

poteſt niſi illud crimen poſtea ꝑ aliā viam eſſet
publicatum. ¶ Si pcc̄m alterius occultū manife
ſtauit. non intencōne famandi. vel alias nocēdi
ſed ex quadam loq̄citate: nō vid̄r mortale. Per
accidens tn̄ vi;. ſi ex hoc ſequēt diffamacō illius
ut ꝙ audiētes publicāt poſſꝫ fiei mo̅rle. ¶ Si ac
cuſauit ī iudicō vl' denūciauit ꝑlato crimē alteri⁹
non zelo iuſticie: ſed ex maliuolentia: peccauit
mortaliter. ſꝫ ad reſtitucōnem fame non tenetur
ſeruato ordine iuris. ¶ Si fecit libellum famoſū
id eſt cedulas ſiue ſcripturas in detractionem
alterius ponens in loco publico ut legantur aut
etiam caucōnes. et hmōi: quia mo̅rliter peccat ꝛ
tenetur ad reſtitutionem. ¶ Si pcc̄m alterius
etiam manifeſtū narrat ex odio. vel intentione
nocendi: peccat mo̅rliter. ſꝫ ad reſtitucōnē fame
nō tenetur. Si aūt ex loquacitate: venialiter pec
cat. ¶ Si de factis alioꝝ que ſunt venialia cōiter
recitauit ex loquacitate. vel aliqua indignacōe
non eſt mortale. niſi intenderet ſic diffamare
¶ Si ſignificauit peccatū alteri⁹ mortale et oc
cultum prelatis. vel pn̄tibus. vel ꝯfeſſoribus aut
aliȷs ꝑſonis maturis. qui poſſunt illū peccātem
impedire ne amplius ſimile faciat. vel ꝙ non fi
at ſi adhuc non fuerit factum. puta ſi timēt hoīci
dium ab illo fieri. quod ſignificauit act̄: ꝙ non
eſt pcc̄m ſed caritas. ꝛ nō tenetur ad reſtitucōꝫ

fame. maxime cum verũ ſignificauit. Secus ſi fal
ſum ſignificare. ¶ Si falſũ dixit de aliquo: debet
accedẽ illum vł illos. corã quo ł quib⁹ hoc dixit
ꝛ dicẽ coram eis. falſũ ſe dixiſſe. nec excuſatur ꝙ
hoc ſit ei verecũdia magna. Si autem verũ dixit.
ȝ non iuſte vel bene: non debet dicẽ ſe falſũ dixiſ
ſe. ꝙ hoc tũc eſſet mendacium. ȝ debet dicẽ. iniu
ſte ſe et male dixiſſe. ¶ Si quis narrat crimen
alicuius ꝓut audiuit. dicens. ſe ſic audiuiſſe dicĩ
ab illo. licꝫ ſit occultum. ꝛ hoc ex leuitate vł etiã
loq̃citate: non videt̃ mortale. neqꝫ teneri ad re
ſtitucõem fame. Sed eſt dubiũ de illo. ¶ Si bona
facta alicuius dixit mala intencõne facta. ſ. ꝓpter
ypocriſim vł ſupbiam vel hmõi. intendẽs eũ in
famare: peccat mor̃liter. Idẽ ſi negauit bona fa
cta. Idem etiã ſi taceat bona alicui⁹ que ſcit cũ ẽ
neccãrium qñqꝫ ad liberacõem ꝓximi. ¶ Si audi
uit infamacões et diffamacões alioꝝ ꝛ in hoc
delcãtur: peccat mortaliter. Si aũt nõ delectatur
in infamea. ymmo diſplicet ſibi infamarẽ alios. ȝ
tñ delcãtur de loquacitate: non vidꝛ mor̃liter pec
care. In p̃latis tñ qui pñt prohibere talia cum
aduertũt ꝛ non faciũt: eſt mor̃le .:. .:. .21.

¶ De nono p̃cepto. ſ. Non deſiderabis vxorem ꝓ
ximi tui.

P[r]ximo nõ de cogita
tionibus cĩr Luxuriam. ꝙ cogitationes
committendi aliqd̓ pccm̃ luxurie. quãdo